

AŞÛRE GÜNÜ VE MUHARREM AYININ MANEVİ ÖNEMİ

*el-Hamdülillahi sümme el-Hamdülillah,
el-Hamdülillahî hedâna li-hâzâ ve mâ künnâ
li-nehtediye levlâ en hedânallah. Ve mâ tev-
fîkî illâ billah aleyhi tevekkeltü ve ileyhi ünîb.*

*Neşhedü en lâ ilâhe illallâhu vahdehû lâ
şerike leh. Ve neşhedü enne Muhammeden ab-
duhû ve habibuhû ve resuluhu. Allahümme fe-
salli ve sellim ve bârik âlâ hâze'n-nebiyyi'l-
kerîmi ve'r-Resuli's-seyyidi's-senedi'l-azîm
zi'l-kalbi'r-rahîm seyyidinâ Muhammedin ve
âlihî ve sahbihî ecmaîn. Salâten ve selâmen
dâimeyni mütelâzımeyni ilâ yevmi'd-dîni ve
sellem teslimen kesîrâ.*

*Emmâ ba'du fe yâ ibâdellah ûsîküm ve
nefsiye'l-âsiyete bi-takvallahî ve tâ'atih. İn-
nellahe mea'llezîne't-tehav vellezîne hüm
muhsinûne.*

*Kâlellahu ve tebâreke ve teâlâ fî
kelâmihi'l-hakîm:*

*Kul huvalâhu ehad. Allahüssamed. Lem
yelid ve lem yûled. Ve lem yekün lehû küfüven
ehad.*

Sadekallahul azîm.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Muharrem ayının içinde bulunmaklığımız dolayısıyla size in bu ay bu bab da bu aşurenin sebeplerinden bahsedeceğim. Bunu hepimiz pekiyi biliriz ki yaptığımız aşurelerle, yediğimiz dağıttığımız aşurelerle bu ayın aşure ayı olduğunu birbirimize duyurmuş oluyoruz.

Sebebi ne idi de bu aşure oldu?

Bunu da şüphesiz bilirsiniz ama bir hatırlatmak olsun vazifem.

a. Nuh Tufanı ve Aşure Günü

Cenâb-ı vâcibü'l-vücûd hazretleri Nuh diye bir peygamberi gönderdi. İkinci baba tabir edilir. Birinci Âdem *aleyhisselam*'dan nesil geldi. Nuh *aleyhisselam*'ın devrinde tükendi. Nuh *aleyhisselam*'dan sonra ikinci insan nesli tekrar başladı. Onun için ikinci Âdem diye biliyorlar.

Bu peygambere Cenâb-ı Hak çok uzun ömür verdi. Rivayete göre 1500 sene yaşamıştır. Yalnız 950 sene peygamberlik devri geçmiştir. Bütün vazifesi insanları Allah'ın dinine davet idi. Fakat bu insanoğlu kadar korkunç bir mahlûk yok zannediyorum. Kendisini yaratan,

bu varlıkları yaratan Allah-u Teâlâ'nın emrine inkıyat etmek bir türlü istemediler nedense.

Nuh *aleyhisselam*'a da böyle isyan etti kavmi. Dinlemiyorlar. O emri ilahiye ye davet ediyor, gelin Allah'a kul olun, O'na ibadet edin, tevhit edin diyor. Onlar ise putlara ibadeti daha tercih ediyorlar.

Ve diyorlar ki birbirlerine karşı sizin babalarınız, dedeleriniz bilgisiz insanlar mıydı?

Dedeleriniz ve babalarınız elbette çok iyi büyük insanlar idi. Onlar bu puta tapar oldukları halde siz ne diye bu adamın sözüne aldandınız da o putlarınızı terk ediyorsunuz?

Birbirlerine bu propagandayı yaparakta Nuh *aleyhisselam*'ın dinine girmekten men ediyorlar. Bu, bu kadarla da kalmıyorlar, Nuh *aleyhisselam*'a çok büyük acı tecavüzlerde bulunuyorlar. O kadar dövüyorlar ki öldü diyerekten bırakıyorlar.

Allahu Teâlâ'nın sabahleyin tekrar ona kuvvet vermesiyle yine davete ba  lıyor. Fakat işte bu insan bir türlü yola gelmiyor. Yola gelmemesi dolayısıyla Cenâb-ı Hak bir gün dedi ki o peygamberine;

Ey Peygamberim Nuh! Sen;

وَاصْنَعِ الْفُلْكَ¹

Vasna'i'l-fülke. “Bir gemi yap.”

Bilmem dedi ben gemi yapmasını.

Melekleri vasıtasıyla Cenâb-ı Hak ona öğretti geminin yapılmasını. Gemiği yaptı, iman edenlerle sair alabildiklerini aldı. Yerden ve gökten ikisi birden su kaynamak suretiyle yeri su doldurdu. Yani bunlar ölümü hak etti.

950 sene bir peygamber davet ediyor da icabet etmiyorlar. İcabet eden gayet az ve zuafâ tabakası. Öteki mütekebbir varlıklılar hiç yola gelmiyorlar.

Onun için Cenâb-ı Hak bunların köküne son vermek üzere yerden ve gökten suları indirerekten suya boğdu ortalığı. Gemilerde olanlarda malumunuz. Kurtuluş günü aşure gününe denk geldiği için gemi de kalan erzakları topladılar, neler kaldıysa herkesin yiyeceklerinden, o yiyecekleri pişirdiler adına da aşure dendi. Mahlût (karışık) bir yemek; buğdayından, fasulyesinden, nohudundan, mercengin-den gördüğünüz gibi. Herkesin birer parça bir

¹ 11/Hûd 37.

şeysi kalmış, onlar bir araya getirildi pişirildi, onun adına aşure dendi.

Bu aşure dediğimiz günün asıl adı *âşe nûran*'dır. Sen zalimler gibi ölüme mahkûm olaraktan Allah'ın gazabında olaraktan yaşama. Peygamberler gibi nurlu olaraktan nur içerisinde yaşa ve onların yolundan katiyen ayrılma. Çünkü Allah'a isyan edenlerin, Allah ve Peygamber yolunda gitmeyenlerin akıbetini göstermek için bir ibret olarak Cenâb-ı Hak bu vakayı ihdas etmiş, bize de her sene bunu hatırlatıyor.

Bak, isyan edenlerin hâli neye uğradı?

Bütün peygamberlerde böyle olmuştur.

İsyan edenlerin hâli ne oldu?

Şimdi bir tane Nuh'un vakası özellikle zikrolunuyor. Ama hep bütün vakalar buna muadildir. Allah ve resûlünü tanımayanların cezası en nihayet helâktir. Ama nasıl helâk olur?

Bir çeşit değil ki. Yalnız su ile boğmaz, ateş ile boğmaz, çeşitli felaketler var. Yaşar da insan ölümü istemez. Bu da bir felakettir yine.

Onun için Allah cümlemize intibahlar nasip etsin. O peygamberlerinin izinden ve

kitabının izinden ayrılmayan bahtiyar kullarının zümresine sizi de bizi de ilhak eylesin.

Bunun kıssası uzundur. Ayrıca bir Nuh sûresini Cenâb-ı Hak zikretmiştir Kur'an'da. Bir sûre vardır, Sûre-i Nûh derler ismine. Sırf bu Nuh *aleyhisselam*'ın vakasını zikreder. On ikinci cüzde iki sayfa baştan aşağıya Nuh *aleyhisselam*'ın vakasını bize hatırlatır ibret alsınlar diyerekten. Onun için ibret çok büyük bir derstir.

Büyüklerimizden birisi demiş;

“Bir göz ki ibret almaya nazarından

Ol düşmanıdır sahibinin baş üzerinde.”

Demiş.

Bir göz baktığından ibret almıyorsa o göz sahibine dost değil düşmandır. Gözleri Allah vakalardan, hadiselerden ibret alsın, hareketini ona göre tanzim etsin diye vermiştir. Onu da önümüze koymuştur. Ve döner bir şekilde önünü de görsün icabında arkasını da görsün diyerekten vermiştir.

Onun için gözün kıymeti çok yüksektir. En başta vazifesi ibret almaktır. İbret alamayan bir göz sahibinin düşmanıdır demişler.

b. Abdülhâlik Gücdüvânî ve Oğluna

Verdiği Nasihati

Bunun yanında bizim büyüklerimizden Abdülhâlık-ı Gücdüvânî denilen bir zatın oğluna olan nasihatlerinden birkaç tanesini söyleyeceğim.

Bu Abdülhâlık-ı Gücdüvânî aslen Malatyalıdır. Anası bir melik hükümdar kızı, oğlu da oranın âlimlerinden bir âlim. Buhara'ya hicret etmişler, orada tavattun etmişler, orada Abdülhâlık-ı Gücdüvânî dünyaya gelmiş, ilmini orada tamamlamış ve büyüklerimizin sırasına girmiştir. Sonra Şam'a gelmiş. Şam'da, bu hareketler için de bir sebep söyleyeyim.

Diyorlar ki bizim büyüklerimiz, bir insan bir yere alıştığı, ünsiyet ettiği o yerden hoşlanıyor, nefis o yerde kalmasını istiyor, memnun oradan. Ona hareket lazım. Orasını bıraksın o başka yere gitsin diyor nefse rahatlık vermek bakımından.

c. İlim ve Edep Rütbeleri

Şam'da insanların kemâle ulaşmasına çalışmış ve oğluna orada iken şu nasihati vermiş.

يَا ابْنِي أُوصِيكَ بِتَحْصِيلِ الْعِلْمِ وَالْأَدَبِ

Yâ ibnî ûsîke bi-tahsîli'l-ilmî ve'l-edeb.

Oğluna olan nasihati benim hoşuma gitti de onun için siz kardeşlerime duyurmayı arzu ettim.

Ûsîke bi-tahsîli'l-ilmî ve'l-edeb. İkisini yan yana koyuyor. İlm-ü edep tahsilini sana vasiyet ederim.

İlk sana nasihatim ilm-ü edep tahsil etmek olsun. Büyüyeceksin yarın cemiyetin içerisine karışacaksın, büyük adam olacaksın inşallah, fakat vazifen tahsili ilm-ü edep olsun.

İkisinin yan yana oluşunda çok mana var. İlim çok bugün, dünya ilimleri sayısız, bilemeyiz âdetinin ne kadar olacağını. Bunu bilenler de çok yine az da değil, ama edep çok az. Edebi bazı büyükle ilmin üstüne gitmişlerdir. İlim geridedir illa edep demişledir. Edep ilimle yan yana olmakla beraber ilminde üstün geçmiştir. Çünkü edepsiz ilim insanlara zarardan başka bir şey irat etmez. Nasıl Nuh *aleyhisselam*'ın kavmi biliyorlardı. Bilgisiz insanlar değillerdi. Bilgileri kendilerine katiyen fayda vermedi. Çünkü edepleri yok idi. Edepleri yoktu ki Allah-u Teâlâ'nın gönderdiği peygambere mucizelerde gelmiş, bir sürü mucizeleyle beraber. Ona iman etmeleri gerekirken edemediler. Demek edeplerinin noksanlığının

cezası gark olmak olduğundan, boğulmak olduğundan.

Binâenaleyh ilmin çokluğu insanlara gurur vermemelidir. Bu ilmin yanında edep varsa ne mutlu o âlime. Çünkü ilmin yanında edep olunca o ilmiyle amil olur. İlminin iktizası ne ise onları benimser. İlminin dışına çıkmaz. İlmin yanında edep olmazsa onun ağzında lafları vardır içinde bir şey yoktur. Binâenaleyh o insanlar hiç de makbul değildir. Onun için Allah Celle ve Alâ hepimizi ilmi edep sahibi olan kimselerden eylesin. Onun için edebe şöyle bir sözde söylemişler.

Edep bir taç imiş nur-ı Hüda'dan

Giy ol tacı emin ol her beladan”

Edep gayet kıymetli bir şeydir. Ama onun mektebi yoktur yalnız. Kitabı da yok. O anane ile büyüklerden aktarma suretiyle gelmiştir bu güne kadar. Yarında öyle gidecektir. Gönülden alınır gönle verilir.

Binâenaleyh edep İslamiyet’te çok büyük mevki sahibidir.

رُتْبَةُ الْعِلْمِ أَعْلَى الرُّتَبِ

İlim rütbelerin en üstünü ilimdir. Fakat edebiyle beraber. Edebi olmazsa ilmin o her

şey olabilir onda. En çok zararda ilim sahiplerinden gelir insana edepleri olmadıkları için. İlmi olsa, o ilim sahiplerinden bütün beşeriyet istifade edecektir. Fakat edepleri olmadığından dolayı, ilimleri ile amel olmadıklarından dolayı onlar beşeriyete zararlı oluyorlar.

Allah cümlemizi gaflet uykusundan uyardırsın.

Şimdi bu edebi oğluna tavsiye eden Abdülhâlık isimli zat oğluna ve tüm Müslümanlara dolayısıyla bir tavsiyesi var. Tavsiyesi on iki tanedir, ben size bir tanesinden bahsedeceğim. Oğluna diyor ki: Ey evlat zamanının kıymetini bil. Vukuf-i zamani diyorlar ona.

Zamanının kıymetini bil. Ne bilelim zamanımızın kıymetini altın mı toplayalım. Yahut daha büyük mücevherler mi toplayalım, saklayalım.

Zamanımızın kıymetini nasıl bileceğiz. Hepimiz biliyoruz ki biz bu âlemin yolcularıyız. Bu âlemin bir yolcusuyuz. Dünyaya geldik ahirete gideceğiz. Dünyaya geliş ahirete gidişin bir yeridir orası. Başka bir şey değil.

Burdan ahirete gitmek için gelmiştir insana. Yani daha doğrusu Allah’a gitmek için gelmişlerdir. İbrahim aleyhisselam’ın:

2 اِنِّى ذَاهِبٌ اِلَى رَبِّى

Innî zâhibûn ilâ rabbî. Ben Rabbime gidi-
ciyim. Siz ne yaparsanız yapın. Ateş atacak
mısınız atın. Benim Rabbim var ben O'na gide-
ceğim. Beni başka yere götüremezsiniz ki.
Herkesin dönüşü Allah'adır. Allah'a olduğu
için Allah'a taalluk eden bilgiyi, ilmi almak la-
zım. Para burada kalır. Mal burada kalır. Şan
burada kalır, şöhret burada kalır. Ne varsa
hepsi burada kalır. Ahirete gidecek sermaye
lazım.

Ahirete götürecektir sermaye için Hz. Halık
oğluna diyor ki: Zamanının kıymetini bil. Bir
lahzanı Allahsız geçirme diyor. Lahzanı Allah-
sız geçirme. Her lahzan Allah ile olsun.

Her lahzını, lahza, zaman, bir saniyenin
kaçta kaç, bunu Allahsız geçirmemen lazım.
Allah ile ol. Allah'ın rızasını arayıcı ol. Allah'ın
rızasının dışında hiçbir hareketin olmasın.

Allah cümlemizi bu dertlerden kurtulup
zamanının kıymetini bilen ve Allah'ın rızasını

² 37/Sâffât, 99.

kazanmaya çalışan kullarının arasına kabul buyursun.

Mehmet Zahid KOTKU

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/](#)

[Cuma Sohbetlerine](#)

[PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

